

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 „ — „
Negyed évre . . . 1 „ 50 „
Egyes szám ára . . 6 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyíltér” rovatban
közleendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-HIVATAL:

Kézdi-Vásárhelytől:
Szabó Albert könyvnyomdájában.

Csik-Szeredában:
T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Székely-Udvarhelytől:
Dr. Kádbéó Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetmények, nyíltérek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadtnak.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld” című közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 frt. — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba és pedig K.-Vásárhelytől a nyomdába, vagy Csik-Szeredába T. Nagy Imre, Székely-Udvarhelyre Dr. Kádbéó Ferenc szerkesztőkhöz küldendők, vidékről levezetési úton posta-utalvánnyal.

A „Székelyföld” kiadó hivatala.

Kézdi-szék, 1882. július hó.
(Vége.)

A szülőknek — főképp ha kevésbé műveltek és nem bírják felfogni gyermekeik nevelésének nagy fontosságát — kevés ok kell arra, hogy gyermekeik az iskolából kimaradjon. Az előjáróság pedig vagy nem tudja felfogni hivatását és kötelességét, vagy nem ismeri a népoktatási törvényeket és ezek által szabott kötelességeket, vagy ha igen is, sok teendő mellett az iskolaügygyel, mint előtte csekélységgel, mi nem tartozik hozzá, nem is igen belálik, s így ezen ügyek alatt e nemzet és haza iránti legszentebb kötelességét könnyűséggel mulasztja és hanyagolja el.

Lássuk azért röviden, mit mondnak azok a szentesített és kötelező erővel bíró népoktatási törvények az előjáró-

ságokra, mint ez ügyben végrehajtó hatalommal felruházott közegekre nézve. Tanulni mindig lehet és ez jó is; hátha még valamit ezzel is szolgálhatunk a közügynek!

A népiskolai közoktatást rendező 1868-ki és 1876-ki 28-ik t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri utasítás I. fejezetének 1. §-a így szól: „A község bírója s előjárósága köteleztetik, hogy az iskolai év kezdete előtt két hónappal a tanköteles gyermekeket felekezeti különbség nélkül összeírja s ez összeírás egy példányát az illető iskolai hatósághoz, nevezetesen a helybeli iskolaszékhez és a törvényhatósági közigazgatási bizottsághoz beküldje.”

Ime tehát, a bíró és előjáróság kötelessége a tankötelesek összeírása és az iskolaszékhez s más hatóságokhoz leendő beküldése, nem pedig megfordítva, mint ezt az előjáróság az iskolaszéktől elvárja.

Továbbá a bíró s előjáróság „a tanév kezdetét megelőzőleg egy héttel tudtára adja a szülőknek gyermekeik iskolába küldésének napját; egyszerűsind kihirdeti ekkor a népiskolai oktatásról szóló 1868-ki 38-ik t. cz. 1., 2., 3., 4., 5. és 6. §§-ait, melyeknél fogva minden szülő, gyám és gazda a gondozása alatt levő gyermekeket életévük 6-ának betöltésétől a 12-ig a mindennapi, életük 13-ik évétől 15-ik évük betöltéséig pedig az ismétlő iskolába járatni és ott taníttatni tartozik.”

Ugyane törvény 6. §-a értelmében az előjáróság kötelessége szigorúan fel-

ügyelni, hogy „a tanköteles gyermekek valamely iskolába járjanak, vagy pedig a szülői háznál rendesen taníttassanak”.

Ezen utasítás 2. §. szerint, mielőtt a községi előjáróság vagy saját tapasztalása, vagy a helyi iskolaszék, vagy bármely más uton tudomására jő, hogy „alamely tanköteles rendetlenül, vagy épen nem jár iskolába, az iskolamulasztó gyermek szüleit az 1868-ki 38. t. cz. 4. §-a értelmében megint, többszöri mulasztás esetén fokozatosan megbünteti, a büntetésből származó bírságot szigorúan behajtja és az így összegyűlt pénzt az iskola pénztárába beszolgáltatja.”

Sőt említett törvény szerint „a négy ízbeni megbüntetés után az iskolát még folyvást mulasztó tanköteles gyermek mellé gyámot rendel, ki aztán a gyermek pontos iskolába járásáért felelős.”

A népoktatási törvény szép hatáskörrel ruhazza fel az előjáróságot és a haza s nemzet iránti kedves kötelességet ró vállaira, csak vajha mindnyájan felfognák e honfiai nagy kötelesség lelkiismeretes teljesítésének szükségességét!

Kimondhatjuk tehát, hogy a mely községben a népoktatási ügyben kellő eredmény nem mutatkozik, ott ennek mai napság fő-főoka az előjáróság vétke hanyagsága, melyért Isten, a haza és nemzet színe előtt felelős.

Hogy a mai-törvények értelmében az előjáróságnak az iskola körül az érintettek kivül más és még sok teendője van, azt most elhallgatom; a fel-

és boldogság. A komorabb tájaknak is vidámabb színt kölcsönzött a rózsaszín fátyol. Utamon mindig egy szelíd angyalarcz lebegett előttem s szelíd ragyogású kék szemekkel, kedves fűtőss fejjével s mosolygó ajkával folytonosan csalogatott előre. Szívemet túlvilági boldogság töltö el s . . .

— Jaj! — kiáltott fel utitársam s én magam is sajgó fájdalmat éreztem fejemen.

A koci nagyot zökkent s fejünk úgy összeütöttek, hogy szemem is csak amugy szikrázott bele. Az ábrándozásból hirtelen fájdalmas valóra ébredék!

— „Ábrándozás az élet megrontója!” — szólt utitársam nagy bölcsen, fejét tapogatva.

— Helyesen mondják, hogy az ábrándozás elrontja az ember fejét — viszonzám tragikus hangon.

Másfél órai utazás után előtünk állt Kovászna és Vajnafalva, mint egy óriási kifli, melynek $\frac{3}{4}$ mérföld hosszú területén vannak elszórva a fürdők, gyógyvizek s kénköves kigőzölögő barlangok, s itt élnek boldog egyszerűségben a fürdői vendégek. Vajnafalva különösen női fürdő. A gyenge idegzetű hölgyek itt biztos gyógyulást várhatnak. Hány sáppadt, szenvedő arcra tértek vissza itt az egészség rózsái, hány bágyadt test nyerte vissza bájos rugalmasságát s hány . . . szóval ez a fürdő bámulatos gyógyhatással bír. Tehát megérteztünk. Szeretete méltó háziasszonyunk, kis-

hóztak által csak az érdekeltek figyelmét akartam felhívni, hogy népoktatási nyomorúságainknak főbb oka hol és miben feneklik.

Csikmegye felsőbb és alsóbb közigazgatási közegei e téren dicseretes, elismerésre és követésre méltó buzgalmat fejtenek ki, de ezt alig mondhatnók el Háromszék megyéről, mert bár vannak itt is egyes községek, melyek a versenyt kiállják azokkal szemben, de vannak más községek, melyek iskolalátogatási jegyzőkönyvében alig találjuk 2—3 év alatt egyszer feljegyezve az iskolalátogatásra kötelezett közigazgatási közegek becses neveit.

Hogy pedig az iskolaszéki elnökök vagy igazgatók és tanítók lépjenek fel az előjáróság stb. ellen, a törvények nem írják elő, de ez különben is, sőt a mulasztók neveinek kiadása is sok keserűséggel jár.

Vajha megértenék a hivatottak jóakaratu szavaimat s e megye területén is mindenhol a tanügy, mint a társadalmi jóllét és nemzeti művelődés egyik főtényezője, úgy általánosságban, mint részleteiben a nemzeti érdeknek megfelelő színvonalra emeltetnék.

Felvidéki.

Szkobelew Mihály tábornok — mint egy moszkvai távirat jelenti — a Duseau hotelben hirtelen meghalt.

A plevnai s geogtepei hőstetteiről, az utóbbi időben pedig nagy feltűnést keltő német- s osztrákellenes beszédeiről híres-

asszonyunk és gazdánk igazi székely vendégszeretete folytán nemsokára kibékültünk a földiekkel s ebéd után első teendők volt a programot a délutánra megállapítani. Azon indítvány, hogy este egy kis bál rögtönzöttessék, általános lelkesítéssel fogadtatott s Józsi barátunk közfelkiáltással megbízott a rendezéssel.

Mig az egyik rész a rendezéssel volt elfoglalva, addig én és druzsám egy néhány hölgyvel kivonultunk a közeli erdőbe. Az utközben elvonuló nagyobb-kisebb árkok és kerítések nagy próbára tévők szűkruhás hölgyeinket, de ezen akadályok az erős akarat és a férfui lovagiasság segítségével természetesen le lettek küzdve. Megérteztünk és a hús erdő kedves illata, titokteljes méla esendje bővön kárpótolt fáradságainkért. Láttuk azt a helyet, hol a kovásznai fiatal vadászok tavaly egy fatuskót össze-vissza löttek, medve helyett; láttuk azt a hegyoldalt, hol pár nap előtt egy szegény ember feleségét a villám agyonütötte, mialatt a másik oldalon egy ökrét a medve szakgatta szét.

— Mily kettős szerencsétlenség! — szólt egyik hölgy részvétellel.

— Nem épen kettős, — szóltam mosolyogva — mert mig egyik oldalon a medve fosztotta meg ökrétől, addig más oldalon a villám feleségétől szabadította meg s így kárpótolta veszteségét.

— Ah, mily udvariatlan! — zudult fel a hölgykoszoru s a szidalmak zápora

A „Székelyföld” tárczája.

Egy kirándulás.

A négyes tanács összeült s minden hosszabb tanácskozás nélkül elhatározta, hogy a jövő vasárnap ki fog randulni a vajnafalvi fürdőre. Hat napi munka után a hetediket mulatságnak szentelni, egy kissé nyárszolgáris dolog, de azért kellemes. Megteheti azt bárki, megtettük mi is.

Az idő gyönyörű, az ég tiszta és felhőtlen.

Józsi barátunk, kit a kirándulás rendezésével megbíztunk, komoly méltósággal osztotta ki rendeleteit, szakértői pillantást lövelt a pinczetokra, melynek tátongó üregéből több rendbeli boros és borvizes üvegek, mint annyi beszeggett ágyuk ötlemezese fejei, kandikáltak ki, s ide képzelve még a felrakott nap- és esőernyőket, sétatobotokat és revolvereket, azt hiszem, elég harczi látványt nyújtottak az előkészületek.

Józsi barátunk tapintatossága mindenre kiterjedt. „A két szerelmes együtt utazik az első kocsin”, szólt a parancs ajkairól, „panaszolják el egymásnak szívük fájdalmait, én nem szeretem az epedő sohajokat.” Meghajlottunk a parancs-szó előtt s felültünk druzsámmal az egyik kocsira, míg ők ketten, „a két komoly egyén”, a másikon foglaltak helyet.

— Aztán fiúk, — szólt Józsi barátunk

komoly ünnepélyességgel — sohajtozzatok, daloljatok, de vigyázzatok lábaitokra, nehogy valamelyik berugja a boros üvegek oldalát, mert tudnotok kell, hogy e boros kasban van e mai nap jövője s reménye lerakva. Lábaitoknál a bor, szívetekben a szerelem, ajkaitokon a dal el ne fogjon. Vigyázzatok e három kincsre, őrzétek meg a szerelmet kedveseitek, a bort meg — a mi számunkra; szóval daloljatok, sohajtsatok, de a bornak békesség adassék, mert ha egy csepp hiba lesz, érezni fogjátok haragom súlyát. És most forever! előre! indulhatunk!

* * *

A gyönyörű, festői tájkép, az illatos lég, a vidám madárdal boldog érzettel töltö el lelkemet s lelkesülten bökém oldalba me-rengő utitársamat:

— Ah, mily fenséges a természet! — dörgém fülébe.

— A biz’ a! — szólt ő nagyot sohajva.

Az én dicsbeszédem s társam helybenhagyó nyilatkozata után, ott hagyva a dicső természetet, visszatértünk ábrándvilágunkba, eme bűbajos kertbe, melyben szebbnél szebb virágok tenyésznek s melyben a csapongó képzelet, mint himes pillangó, száll virágról virágra. Mosolygó tündérek fogtak karon s arcomra rózsaszín fátyolt borítva, vezették tündérszép tájakon keresztül. Mindenütt pompa, fény, gazdagság, mindenütt dal, szerelem, öröm

sé vált tábornok szereplése a nagy közön-
ség előtt meglehetősen ismeretes.

Szkobelev volt az orosz hősök mintaképe a pleznai harcoknál. A mi Ozman pasa volt a törököknél, az volt a muszkák közt Szkobelev, a legvitézesebb tábornok. A „fehér hős”-nek nevezték, mert mindig, elől járt, fehér lova s fehér öltözéke volt mintha egészen ki akarta volna magát tenni a veszélynek. A törökök ezt a muszka lovagot respektálták. Szkobelev tábornok az első pleznai ütközetben valóságos csoda által menekült, két lovát lelőtték, fejéről sisakját leütötték, több sebet kapott, de oroszánként harcolt. Fogcsikorgatva kiabálta, hogy be kell venniük Plevnát s mikor figyelmeztették, hogy rongyes ruhával, sebhelyekkel borítva, beszakított sisakkal, vértől ázva tért vissza, keservesen felkiáltott: «Csak Plevnát bevetjük volna!».. A török hősök másodszor is visszaverték az oroszokat, de már akkor elismerték, hogy Szkobelev nem mult, hogy az oroszok nem győztek. Szkobelev deli, szőke, magas ember volt, mintaképe a katonának, alig negyven egyen-hány éves, szívós természetű, mely óriás viharokkal megküzdött. Az orosz katonák bálványa volt testvéreivel, a másik Szkobelevvel együtt, ki szintén a legvitézesebb orosz tisztnek közé tartozik. Többször zugolódott a fővezénylet ellen, de tekintélye volt az orosz hadseregben, hogy még felelősségre sem merték vonni, sőt a nagyhercegek inkább kitüntették.

Székely egylet.

A „székely művelődési és közgazdasági egyesület” központi választmányja, a csikmegyei vidéki választmányhoz a következő megkeresést küldötte:

T. vidéki választmány!

Bizonyára ismeretes a t. vidéki választmány előtt azon körülmény, hogy a kosárfonásnak a Székelyföldön leendő meghonosítása és elterjesztése céljából egyletünk már ezelőtt 3 évvel két székely fiunk a városi hűbérjára intézkedést való ki képeztetését határozta volt el.

Az illető két fiu, Farkas János maros-zéki és Székely József csikszeredai születésű 17—19 évesek, a tanfolyamot ez évi júl. 1-ével bevégezték, még pedig az intézeti tanító nyilatkozata, sőt a központi választmány részéről kiment bizottság személyes

elől menekülnöm kellett. Félőrai számüze-
tés után, töredelmesen megbánva bűnömöt
— bocsánatot nyertem, de csak azon felté-
tel alatt, ha beismerem, hogy azt a szegény
embert csakugyan kettős szerencsétlenség
sújtotta. Engedtem a tulerőnek, de most a
nagyérdemű férfi olvasó közönséghez fe-
lelbezem ügyemet.

Kérem, mondják meg, hogy nem volt-e
igazam?

* * *

Visszatérve megnéztük a vajnafalvi
sétatér. Szépen van porondozva, fű is van,
pad is van s egy pár élő fa is van rajta,
csak csupán az árnyék hiányzik, ugyan-
azért ezt csak este lehet használni, midőn
árnyékre nincsen szükség. Itt szokta a ko-
vászna zenekar minden második napon
a fürdő közönséget szórakoztatni. E zene-
karban sajtáságosan vegyül az antik a mo-
dernnel; csupa régi dalokat huznak új
változatokkal, melyek úgy veszik ki ma-
gukat, mint a régi ruha új szalagokkal.
Midőn meghallottam „e hangokat a mult-
ból”, felelevenedtem ifjúságom kedves emlé-
kei s eszembe jutának amaz örömei, remé-
nyek, fájdalmak, miket a régi dalok mellett
átéltem, szívemet boldog érzet.....

Jézus Mária, miféle hangok ezek!

A csodapásztor nemes versenyre kelve
a zenekarral, irtóztató hangu kürtjébe fújt
s tulharsógát a zenekart. Ifjúsági emlékek,
örömei, mind felelevenedtek e harsogó han-
gokra s kétségbeesve dugtam be füleimet.
A csodapásztort nem lehetett elhalgattatni,
mert hivatalos eljárásban volt, t. i. csor-
dát hajtott.

meggyőződése szerint oly kielégítő sikerrel,
hogy most már ezen szakmában, t. i. a fű-
vesszőfonás, egyszerűbb, úgy mint fino-
mabb, illetőleg diszmunkában is igen jó
munkavezetők tudnak lenni.

Elérkezett tehát az idő, hogy a kitű-
zött cél érdekében ők mentől előbb a Szé-
kelyföldre visszaküldetvén, ott ezen hasz-
nos iparágnak meghonosítói s terjesztői
legyenek.

Mielőtt ezen ügyben érdemleges ha-
tározat hozhatnák, a központi választmány
tudni o hajtaná, hogy hol, melyik vidéken,
esetleg nagyobb vagy kisebb községi isko-
lában, vagy gazdasági, akár népiskolában
nyílna ny egy új vagy másik ifjúnak arra,
hogy működésüket megkezdhesék? Eset-
leg hol, mely vidéken, minemű intézkedés
útján volna a kosárfonás meghonosítása
ez ifjak kilépésével kapcsolatba hozható,
mire természetesen legfőképpen a helyi vi-
szonyok gyakorolnak döntő befolyást,
mennyiben egy a hozzá való anyagnak,
mint a lakosságnál ezen iparág felkarolása
és folytatására a kiváló kedvnek, hajlam-
nak meg kell lennie.

S minátn egyetünk korlátozott anyagi
erejénél fogva önként érthető, hogy az egy-
let sem intézetet, sem önálló műhelyt vagy
ipartelepet nem állíthat fel, hanem mind-
ezeknek létesítése az illető vidék lakossá-
gának feladatát képezi: szívesen felkérjük
a t. vid. választmányt, hogy szükség ese-
tén az illető hatóságokkal is érintkezésbe
tétve magát, szerezzen tájékozást: nem le-
hetne-e az említett ifjak egyikét azon a
vidéken a czálnak megfelelő módon elhe-
lyezni?

Végül megjegyezve, hogy e tekintet-
ben mai napon jelen szám alatt a megyei
alispán urat is megkerestük, kérjük: hogy
minden irányban felvilágosító becses érte-
sítését lehetőleg rövid idő alatt, de legke-
sőbbben f. év augusztus hó 20-ig beküldeni
szíveskedjék.

A székely művelődési és közgazda-
sági egylet közp. választmányának Buda-
pesten 1882 június hó 13-án tartott ülés-
séről.

Hajós János.

az egyl. elnöke.

Nagy Gábor,

az egyl. titkára.

Eresztvény, július 2.

(Vége.)

Beszédét így végezte Borbáth Pál:
„Ki csak a jelennek, önmagának él; ki ma-
gasabb eszmékért nem hevül s a jövő szá-

Vége a kürt szava elhangzott s többé
mi sem zavarát a zene okozta örömeinket.

Eközben nagyban folytak az előkészü-
letek az estéli bálra. Minden készen volt s
csak még a táncz helyiség hiányzott, azaz
hogy nem hiányzott, mert volt három is,
csak hogy nem felelt meg az igényeknek. Az
egyiknél kitűnő a padlózat, de a tulajdonos
nem állott jót, hogy be nem szakad a nagy-
érdemű közönséggel együtt a pinceszébe; a
másiknál a tulajdonos az épület szilárdsá-
gáért szavatosságot vállalt, de itt meg a
padló volt görbe; a harmadiknál mindkét
kellék megvolt, csak hogy igen kicsiny volt.
A rendező bizottság meg volt akadva, ezen
akadályokkal szemben minden találékony-
sága cserben hagyta.

A nap utolsó sugaraival kezdett remé-
nyünk is tűnődni, hanem az utolsó pillá-
natban minden jóra fordult. L. M. ur ő mel-
tósága, a Mikes-ház bérlejtője, lakását az if-
júság rendelkezésére bocsátá. A hűs veran-
dán megszólalt a zene s a jókedvű ifjúság
tánczra perdült. Józsi barátunk, a főren-
dező, a Mór (nem velencei, hanem torjai),
a fő-csárdásmester mindig ott ragyogtak,
hol a táncz a leghevesebben folyt. En, meg
a druzsám olykor-olykor szintén beleszó-
lunk a tánczba, de többnyire csak a mások
boldogságában gyönyörködünk. Éjjél felé
lehetett, midőn a jókedvű közönség oszlani
kezdett s mi mélyen lekötözve szíves
házi gazdánk s kedves családja által tanu-
sított szíves vendégszeretet által, egy rakás
szép emlékekkel hagytuk ott a vajnafalvi für-
dőt, szentül megfogadva, hogy nemsokára
ismét ott leszünk.

mára alkotásokban nem fáradozik; ki az ön-
zés nyugodtan csak önmagát bálványozza és
számításból vagy félelemből minden áldo-
zattól visszariad: az is él, meghal és elenyé-
szik nyomtalanul; emléket, mely áldott,
nem hagy hátra sehol, és boldogságot, mely
ikertestvér az údvél, nem érezhet soha!

Oh, honfitársak és emberek! Keressétek
az igazságot, a nagyság e feltételét s isten
országának fundamentumát s a meggyőző-
dés szent erejével, megtörhetetlen akarátal
járjatok ennek útjait!

Lelkesüljétek az eszmékért, melyeknek
zászlóit hazánknak, az emberiségnek nagy
alakjai időről időre kibontják előttetek! És
szokjátok meg nemesen a jelennek élni!

Ne tekintetek magatok körül: „a fát,
mely alatt pihentek, mások ültették”, mások
szerzék meg e hazát, mely most miénk, s
drága vérével az ősök öntözék alkotmá-
nyának sánczait. Oh, sok és nagy volt az ál-
dozat, mely vért osztott a szabadság zászlói
alatt, mint e sirt megszentelt Gábor Ároné!
S ti nem éreznétek-e kötelességeket?!

Oh, bizzatok a jövőben, mely „az em-
beriség lassan termő mezején minden jó
magunk meghozza végre gyümölcsét”.

És békétüretétek is legyen! „Sok idő
kell, míg a mag gyümölcsöket terem, és
sok munkás pihenni megy addig, míg a mező,
melyet elvetett, zöldülni kezdene.” De a
napnak jöni kell, „mely után buzgó imád-
ság epedez százazrek ajakán”. Azonban
várni, remélni és nem csalódni, munka nél-
kül nem lehet!

Nemes munkában fáradjon hát e ha-
zának minden polgára!

Nem is kétkedem: a hazáért lelke-
sülni tudunk valamennyien! De fel tudjuk-e
a hazának áldozni pillanatnyi érdekeinket,
pártszenvetélyünket és kicsinyes gyűlö-
ségeinket?

A vészről, mely kívülről zug s el is
jöhet, nem féltetek, édes hazám, drága nem-
zetem; csak ten betegséged és sirt neked,
mert a viszálykodásnak elhíntett magvai
előbb-utóbb megtermik mérges gyümöl-
cseiket!

Az erős tölgy, mely vihar zugásában
rendületlenül megáll: hervad, korhad s
végre menthetetlenül kidől, ha gyökerén
mérges fereg foga rag.

S ha ez nem lesz képed, édes hazám,
drága nemzetem; ha az ősök emléket nem
csak kegyelettel ünnepeled, de a nagy czél-
hoz méltó munkára adod magadat; ha nem a
pártoskodás tüzeiben emésztet fel erődet,
hanem a nagy czélhoz méltó nemes meggel
honszerelmed oltárán áldozol: e nagy nem-
zeti órában a nagy magyar íróval prófétá-
lom nektek: „Bár az idők rosszak, de hogy
a magyar el nem vesz, azt oly erősök hi-
szem, mint hogy folettünk Isten örökösök!”

Oh, örökdíj tovább is, nemzeteknek
ura, magyarok istene! S ki annyi balsze-
rencse s oly sok viszály után megörzéd szép
hazánkat s megtartád még erőnket; ne
vess el színed elől! Hisz már a régmúltat
és a nagy jövőndőt megbűnhötte a nép,
mely hő fohászában most elődbe lép, s hű
fiad sirjáról hozzád bátran kiált: „Oh, hatal-
mas isten! édes hazánk! megáldd!” Amen!”

Szólt még Szentiványi Ignác, hosz-
szadalmas, de nagyszabású beszédében em-
lékeztvén meg az elhunytól.*

Az ifjúság nevében Szabó József be-
szélt lelkesülten, az ünnepélyhez méltó han-
gulattal.

Beszéde végeztével H. Horváth Ig-
nác h. h. alezredes tartott bezáró beszédet,
mely után megzendült a Hymnus, mire az
ünnepély véget ért

Nem mulasztatom el felemlíteni e
helyen, hogy habár ideje korán értesítve
lett az egész megye közönsége az ünne-
pélynek bármily kedvezőtlen időben való
megtartásáról: mégis úgy a megyei, vala-
mint Kézdi-Vásárhely és Seps-Szentgyörgy
közigazgatási tisztikara mintegy tüntetőleg
teljesen kivonta magát az ünnepélyből.
Hiába! Tempora mutantur et nos mutamur
stb. . . . A régi piros honvédsípkát felvál-
totta a vaskalap, a kávészínű honvédtáblát
a kétgallérú cameleonszínű köpenyre, a mo-

*) Beszédét legközelebb közölni fogjuk.
Szerk.

dern civilisatio ez újabb vívmánya. Visel-
jék egészséggel, a kiket megillet; minket
csak az vigasztal, hogy mindnyájan egyfor-
mán születünk, de nem egyformán ha-
lunk meg.

Végül pedig meg kell említenem Ja-
kabos Ágoston és ifj. János Mózes iparost,
kik az ünnepélyt megelőzőleg a kedvezőtlen
idő dacára fáradszám buzgalommal, ön-
feláldozólag működtek a szt. halom feldi-
szítése, valamint a közönség kényelme érde-
kében. Isten soká őrlesse őket!

Ira Amora.

A pálinkaivásról.

(Ajánlva a tanítóknak és lelkeseknek.)
— Felolvasatott a csikmegyei róm. kath. tan. egylet
gyűlésén. —

Jelige: Józanodjunk!

Hatalmas elődeinktől, a hunoktól ránk
maradt ősi birtok egén mindinkább tornyo-
sulnak a fellegek s ha rövid idő alatt ked-
vező szelek nem támadnak s el nem hajtják,
a zivatart, az áradat kikerülhetlen. A szé-
kely nép életfája, mely századok óta ezen
fenyvekkel koszorúzott bércek közt jó ta-
lajban gyökerezve, friss vízzel s tüde leve-
gővel táplálkozik, kimélet nélkül földre
terítették.

Igen! mert századok óta féreg van
belsejében, mely egymásután rágja le élet-
erős gyökereit s lassankint már le is szedte
reménydus galyait.

Ebredjünk! . . . Szalagkeskenységre
hasogatott szántóföldeink ma már nem ké-
pesek a mindennapit megteremni. Kényte-
lenek vagyunk leánygyermekünket idegen
országba küldeni, hol a nő legszentebb ére-
nyét fajunk iránt hagyományos gyűlölettel
viseltetők korosok szennyes kezekkel té-
pik szét.

Józanodjunk! Keressük meg nemzeti
életünk fájában az életlő férget s hogy
végeképen elpusztíthassuk: ne igyunk
egy csepp pálinkát se! Figyelmeztet-
tünk mindenkit a vész közeledtére s
az emberi ész által feltalálható minden esz-
közt ragadjunk meg a székely nép közt
uralkodó pálinkaivás korlátozására!

Hogy ezen szándékunkban némi célt
érhessünk, önmagunk legyünk e tekintetben
kifogástalanok; mert minő célt érhet el a
fősvény, ki mást adakozásra, — a kevély, ki
alázatosságra, — a buja életű pedig, ki em-
bertársát tiszta életre tanítja? Nem
várhat eredményt. Hogy tehát mi is céllé
juthassunk, kell, hogy a nép előtt a mérték-
letesség érvényes, mint meg annyi példány-
képek ragyogjunk; mert csak arra vagyunk
képesek mást megtanítani, a mit magunk
is tudunk.

Találjuk meg azután a szülőket, kér-
dezzük meg, minő lelki vagy anyagi hasznót
merítenek a pálinkaivásból? Tüntessük föl
előttük a pálinkaivás rosznál-roszabb kö-
vetkezményeit az anyagi jólétre nézve,
mely a testi és szellemi nevelés legfőbb ru-
góját képezi; bizonyítsuk be, hogy valamely
nemzet a szellemi műveltség magasabb fo-
kára csak úgy vergődhetik: ha anyagi örök
is állanak rendelkezésére. E célból a lelkes,
tanító és jegyző a közönségben néhány jóra-
való tekintélyes emberrel fogjon kezét, ala-
kítsanak társaságot, melyben összegyűlvén a
gazdálkodás különféle módjairól — szakla-
pok vagy tapasztalat útján — tartsanak
felolvasásokat; egy czikk pedig minden al-
kalommal a pálinkaivás káros voltáról érte-
kezzék. Ezt valamely nyilvános helyen, pl.
a község házánál lehetne tartani, az össze-
jövétel napját nyilvánosan a templom előtt
ki hirdetni, s arra a népet meg kell hívni.

Ha a felolvasásokat az előadók a nép éle-
téhez és mindennapi szükségleteihez alkal-
mazzák; ha olyan módokat tüntetnek föl,
melyeknek követéséből a nép anyagi hasz-
not remélhet, a társulatot csakhamar
megkedvelik, s ekkor indítványozni lehet,
hogy a társulat „Józan társaság” címet vi-
seljen, melybe a lelkes, tanító és jegyző
azonnal beiratkoznak, valamint azok is, kik
önként ajánlkoznak. Az alapszabályokat el-
készítik, melyekben meg van állapítva, hogy
a ki egy vagy több alkalommal pálinkát
iszik, mennyit tartozik a társaság pénztá-
rába fizetni.

Az alapszabályokban meghatározott módon bejött pénzből lassankint a kőzikönyvtárt fölláttatjuk, s olyan könyveket rendelünk, melyeket a nép érdeklődésére és így bennök az olvasás utáni vágyat fölébresztjük.

A társulat télen havonként, a többi évszakokban pedig minden két hónapban egyszer gyűlést tart, melyen megjelenni minden tag köteles. A gyűlés főbb tárgyait a felolvasások képezik, miknek ezéjla: a társulatnak minél több új tagot szerezni.

Minden jól kidolgozott felolvasás egy-két új tagot bizonyosan megnyer, s így időnként a közönség zöme a „Józan társulat” tagjává lesz.

A szülők a társulat gyűlései alkalmával teljesen meggyőződnek a pálinkaivás lelket és testet megölő vészes következményeiről, utatlat fogja el őket már a pálinka név hallatára is; s ezen utatlatot a család minden egyes tagjába átültetik.

(Vége köv.)

Tódor Antal,
tanító.

Levelezés.

Sz. Keresztur, jun. 6-án.

Tekintetes szerkesztő ur!

Feszült figyelemmel lesem becses lapjában mult hó 27-én a brassói szász nagy templomban megtartott „Orgona-Concert”-ről tudósítását. Nem azért, mintha én azt épen személyesen végig nem hallgattam volna és ne tudnám annak eredményét, de mert ez alkalommal én magam is kívánnám ép az egyik működő tagot kiemelni, de fájdalom nem a művészet terén, hanem a társadalomban való korlátoltsága és a tisztesség tudatlansága miatt.

A koncert részleteiről tudósításommal bizonyára eddig már más valaki megelőzhetett s nem is kívántam ugyan bővebben annak részleteibe bocsátkozni, hanem inkább általánosságban szólottam volna hozzá; t. i. orgona-művész, P. Schilling ur a programmban előirt darabokat elég figyelemmel játszta el s eléggé igyekezett az orgona nagyszerűségét a zsufozásig összegyűlt publikumnak bemutatni, csak kár volt, hogy a szükségeltető néma esend a folytonos jövés-menés által zavarva volt.

A két „szóló”-t éneklők nézetem szerint nem találták el a kellő hang magasságát, mert a „női” hang egy gondolattal magasabban, a „férfi” bariton pedig egy gondolattal alantabb (mélyebben) énekelt, mint azt az orgona kísérete megkívánta volna.

Még más több jellemző dolgot lehetne itt e helyen derék szász atyámfiairól felemlíteni, ha mérlegbe akarnám tenni elbizakodottságukat s korlátolt és önző gondolkodásukat; de mindezekből eltérve a koncert végén történt specialis esetről kívánom a t. szerkesztő urat értesíteni, mi valóban jellemző. Két idegen vidéki ur, kik a művészet iránt annyira érdeklődéssel viseltettek, hogy nem kimélték a fáradságot és költségeket, mintegy 200 kilométer távolságból siettek Brassóba, hogy az orgona részleteit bár futólag megpillanthassák.

A koncert végével, a midőn a publikum már eloszlott, a két idegen az orgona közelébe sietett, de utjokat, egy kezében kulcsokat tartó ember megakadályozta s mondá: vissza! nem szabad!

Igen, de uram! hisz mi idegenek vagyunk és ép e miatt jöttünk más vidékről ide, hogy az orgonát s annak szerkezetét, mint szakértők, megtekinthessük. Mindegy, nem szabad, vissza, vagy beszéljenek amott azon ural — a kántor ural — és rámutat egy hosszú, magas, sovány, szalmakalapos urra. Az megengedheti, attól függ kívánságunk, hogy az orgonát megnézhessük.

Erre végig néze az idegen uron tetőtől talpig s még szóra sem méltatá, vagy bár köszöntését viszonzotta volna, hanem elfordult és folytatá társávali beszédét.

Az idegen megilletődve hagyta ott a fennhéjázó szász uraságot, kinek a vendég-

szerepéről, udvariasságról oly kevés fogalma van, s kire csakugyan rátalál, hogy: „Kár az ilyen embernek a levegőt rantani!”

Viktor.

Predeleuc, 1882. július 1.

Ne keresse senki e helynek nevét a helységek névtárában, fáradsága ok nélkül való lenne; nem helység ez, hanem csak hely, illetve Ó-Sánczon felül 3 óra távolságban, épen a határszélen, rengeteg erdőben, egy őrhely.

Ismeretlen e hely ma már a székelyek előtt, de ismeretes volt ez 1848-ig 8 évtizeden át a vitéz székely katonák előtt. Itt és e tájon állott őrt az atya, esetleg nagyatyja, míg a fia, esetleg unoka Marengonál és Austerlicznél csatázott és a Rajna mellett évek hosszú során át manővrozott; igaz-e Nagy Dániel ur? úgy van-e Király József ur?

A székely commando-házak a hétévesi havasokról mind elmosódtak, csak egy kopott szegletük áll még tanujelül. Az események, tények már a régen mult időkéi; csupán a pislogó emlékezet még az elkenyésztetett... jelené.

E helyre három évvel ezelőtt Türkös és Csernátfalú községei rendelet folytán építetett egy laktanyát; ez is már a multé; csupán egy halom hamu a jelené; a kár 1132 fnt 14 kr.

A romániai vámház csak 24 meter távolságra fekszik az égés színhelyétől és annak semmi baja, pedig az égés alkalmával mindkettő üres volt még.

Részünkről e helyen most állandó őrség nincs, de az új királyság részéről van egy vámos s néhány határőr.

A határőrök ruházata gyarló, fegyverzetük időszerű; minden 8-ik napon változnak, napi szoldjuk 10 bani (megfelel 4 $\frac{1}{4}$ krajczárnak), egyéb semmi.

Florea Alexandrescu vámos ur tisztességes, illedelmes ifjú ember; a magyar jegyzőkönyvet készséggel aláírta; tudja, hogy Transylvániában (szerinte) magyarok is laknak; de hogy Transylvania ne volna már Ausztria, abban kételkedik.

Jóval alább az ósánczi várnál, mint rendes vámhivatalnál, élénk élet mutatkozik; a vámkapu-kertek színe, a kincstári épületeken lévő jelvények, címek, címerek fennen hirdetik a magyar uralmat.

Van itt néhány közös hadseregbeli katonais, azok természetesen a plevnai napok idejében épült erődöt tartják megszállva.

Alkalmilag többet.

Bitai Baikó Lajos.

Nemzeti színészet.

(Székely-Udvartulay 1882. júl. 1-én Várad Ferenccz színtársulata által Molnár György vendég színész közreműködésével adott: Molière élete és halála. Francziából fordította: Kazinczy Gábor.)

Az egész darabban Molière alakja vonja magára a figyelmet. És Molnár valódi művészettel felelt meg alakításának. Minden tekintetben elragadó az ő művészete. De meg van az a nyomorúsága vidéki színtársulatainknak, hogy bármily akarat és igyekezet mellett sem tudnak megfelelni, nem tudnak kellő segélyre lenni egy oly művésznek, mint Molnár. Nem mondom, hogy talán készületlenségük lenne az oka. Ez nem. Molnár jó rendező. Meglátszik a Molnár velük léte. Hanem a színpad kicsiny volta, a dekorációk silánysága.

Molnár után Ferencczi alakítása tűnik ki, mint nevelő. El lehet ismerni ügyességét. Ő mindig jól el van készülve szerepére s ez már mindenesetre dicsőre méltó nála.

A király szerepében Egri nem alakított királyilag. XIV. Lajos alakítani, határozottan, erőlyesnek kell lenni. Ő monddta volt: „Az állam én vagyok”.

Armand szerepében V. Róza k. a. ügyes, élénk, virgocéz. Épen neki való szerep. Csak egy kissé mérsékelné nyel-

*) Ne csodálkozzék ciklikiró e dolgon. Valamiképpen, hogy a fenyítés nem unitárius virtus, azonságosképpen nem szász virtus az előzőkénység, a gavallérság. A mottó úgy is az: „a szomszéd jobb ember!”

vét. Sokat veszít a hatásból a gyors beszéd. — A többi szereplők is dicsőre méltóan állottak meg helyüket. Ismétlem: Molnár jó rendező s ez látszik a színészekben.

Vasárnap, 1882. július 2-án adott: Tartuffe, a szenteskedő, 4 felvonásban. Francziából fordította: Kazinczy Gábor.

Dernel asszonyt (Váradyné), a vén perlekedő anyóst élethűen adta, annyira, hogy kívánni jobban nem lehet. Dicsőre méltóan megállt ilyen vén asszonytól az, a milyet tanusit.

Ferencczy mint mindig, úgy ez alkalommal is dicsőre méltóan állt meg helyét Orgon családapa szerepében. Elvira, Orgon neje (Fábianné), Damisz, Orgon fia (Egri), Mariánna, Orgon leánya (V. Emma), szerepükben méltóan elég ügyesen oldották meg szerepüket.

Tartuffe, a szenteskedő (Molnár) oly szerep, a mely a legnagyobb figyelmet, a legnagyobb gyakorlottságot igényli. Molnár pedig régi színész s aztán művész a szó teljes értelmében; kivált ebben a szerepében oly hűen, oly helyesen alakított, melynél jobbat várni nem lehet.

Dorina szakácsnő (V. Róza), mint a leggyakorlottabb, legnyelvesebb (pardon!) szakácsnő ritkítja párját.

Lojál ur a végrehajtó (Hegyi) szerepében ügyesen maszkírozta magát s még ügyesebben szemtelenkedett. Csak a hangjával bánjk egy keveset kiméletesebben. Elismerésre méltó dolog általában, hogy a felvonások között nagyon rövidre szabják. Itt is külön kitűnik, hogy Molnár jó rendező!

„Alias.”

Mindenféle.

— **Korai kandidáció.** A csikmegyei főispáni szék betöltésére nézve az „Ellenzék” egyik közlelbi száma egy Csikből keltezett levélben már emlegeti a csiki főispáni szék jelöltjeit. Mi korainak tartjuk még erről beszélni. Különb is a jelölt iránt, azt hisszük, most már könnyen meg fogunk egyezni. Azok egy részének, a kiket az „Ellenzék” emleget, a csiki főispánság iránti reménye csak a holdban van. Annak idején fenntartjuk a jogot magunknak, hogy hozzá szóljunk e kérdéshöz.

— **A gyergyószentmiklósi kerület orsz. képviselője** Dr. Dobránszky ur, mint halljuk, a jövő hó elején, választói körébe érkezik beszámoló beszédét megtartani. Az a hír van elterjedve, hogy ugyanezen alkalommal ki fogja fejteni az okokat is, melyek folytán át akar térni a szélső baloldalra.

— **A csikszereadai színi saison,** mint az előjelek mutatják, igen élénk fog lenni, a mi egyébiránt természetes is a Molnár György közreműködése mellett. Az effőle dolgokban járatos emberektől hallottuk, hogy mióta városunkban színészek fordultak meg, a bérlet-ivre még oly nagy számmal nem iratkoztak fel abonementok. Eklátás ezafolat az azon némely körökben hangoztatni szokott állítást illetőleg, hogy közönségünk nem érdeklődik a művészeti dolgok iránt. Megemlítjük e helyen azt is, hogy az előadások Csik-Szeredában a Balog Elek féle telken, külön e célra készített nyári színpadon fognak tartatni.

— **Időjárás.** K. Várárhelyt és vidékén igen különös az időjárás. 10. és 11-én ropant hőség uralkodott, a hőmérő árnyékban 26 R°-ot, a nap hevén pedig 41 R°-ot mutatott. Ehez hasonló hőséget Háromszéken alig tapasztaltak valaha. 12-én már a lég egészen áthűlt s a hőmérő 10—15° között váltakozott. A légnyomás, mely 11-én igen nagy volt, 12-én jelentékenyen kisebbedett.

— **Dávid József** kézdivásárhelyi lakost, a mint Léczfalvára ment dolgozni, ismeretlen tettesek meggyilkolták. A hulla Léczfalván innen a mezőn találtatott meg. A vizsgálat megindított.

— **Kovácsnán** a villám egy szegény asszonyt agyonstjott.

— **A csikszentkirályi papválasztás** f. hó 10-én délután Buzás Mihály esperes

vezetése és Balás Antal plebános tollvivőse mellett ment végbe. Beadott összesen 119 szavazat, a mi tekintve a szorgos dologidőt, elég érdeklődést mutat a választás iránt. A hármas kandidációból beválasztottak: Rancz János 90 szavazattal, Kovács Lajos 63 szavazattal és Dr. Tódor József 29 szavazattal. Ezeken kívül szavazatokat nyertek még: László József 10, Markaly Antal 5, Csizsér János 5, Varga Ferenccz 6, Lukács Károly 1, Fejér József 1, Csátó Ferenccz 2, Riskó Gyula 1, Vitos Mózes 7 és Szőke Endre 2 szavazatot. A választás a legszelb rendben folyt le.

— **Tusnádon** már élénkül a fürdő idény. Idéig 30-nál több család van a fürdőn. Tusnádon tulajdonképen július 15-ke után szokott a valóságos saison beállani. A vendégek nagyjából Bukarestből valók; vannak azonban már Budapestről, Kolozsvárról, N.-Szebenből, Brassóból, Gy.-Fehérvárról, Nagy-Váradról s az ország más vidékeiről is vendégek. A zene jó, a vendéglők is elég jók és aránylag elég olcsók, bár ma még több a vendéglős és pinczér a fürdőn, mint a vendég.

— **Zajzonból írják lapunknak:** Vendég, mint mindenütt, itt is kevés, de holnapra, holnaputánra több családot várnak. A zene kitűnő. A park hazánkban páratlan. Idéig két magyar család van. Effendi.

— **A gyergyószentmiklósi ifjuság** folyó hó 15-én (szombaton) a népkertben zártkörű kerti tánczvigalmat rendez, melyre az érdeklődő közönséget meghívja a rendezőség. Kezdeté esti fél 9 órakor. Kedvezőtlen idő esetén a tánczvigalom folyó hó 22-én tartatik meg.

— **A tiszá-eszlári** esethez a bíróság már kiderítette, hogy a tutajosok kitől kapták a Solymosi Eszter ruhába bújtatott hullát. A tutajosok végre bevallották, hogy az idegen hullát Huszton, Máramarosmegyében Szilovics Jakel nevezetű zsidótól kapták. Szilovics Jakelt 7-én Tescsön elfogták, s 8-án elszállították Nyiregyházára. Szilovicsnak tudnia kell, hogy hova lett a Solymosi Eszter hullája.

— **Értesítés.** Magy. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter ur Ő Nagyméltóságának 1877. évi augusztus hó 26-kán kelt 21.678. számú rendelete értelmében Csikmegye közönsége által alapított csikszereadai polgári leányiskolában, illetőleg bennlakással egybekötött „leánynevelő intézet”-ben az 188 $\frac{2}{3}$ -ik iskolai évben az I-ső és II-ik osztály mellett a III-ik osztály is megnyitattik. A beiratások és fölvételi vizsgálatok folyó évi szeptember 1-től szeptember 6-ig történnek. Az előadások szeptember 7-kén veszik kezdetüket. Az I-ső osztályba szabályszerűen csak oly leány léphet be: a) ki legalább 9-ik évet betöltötte; b) kinek a népiskola negyedik osztálya számára előirt tantárgyakban elegendő jártassága van, s ebbeli ismereteit a felvételi vizsgán igazolja. A II-ik és III-ik osztályba felveendő minden oly leány, ki az első, illetve második osztályt jó sikerrel elvégezte, koránál fogva ezen osztályba beillik és az ezen osztályba megkívántató előkészíttségét, keresztlevele és iskolai bizonyítványa bemutatása mellett, szintén felvételi vizsga útján — beigazolja. A beiratás, felvételi vizsgálat és tanítás díjmentes. A rendes tantárgyakon kívül ingyenes oktatást nyernek a növendékek a zongora és a franczia nyelv tanításában is. A polgári leányiskolával egybekötött leánynevelő intézetbe bennlakó növendékek is vétetnek fel, kik a teljes ellátásért s nevelésért 10 óra előleges 15 forintnyi havi részletekben évi 150 forint összeget fizetnek. A polgári iskola negyedik osztályát bevezetett tanuló, ha szakiskolába kíván átmenni, átléphet: a) tanítónő, b) kiseddóvő, c) ipartanítónőképezdebe; d) felsőbb leányiskolába; e) női ipariskolába; f) női ipar-tanműhelybe; g) az országos mintarajz-tanodába. Alkalmaztathatja magát állami távirtdai és nem kincstárilag kezelt postai hivatalhoz, stb. Kelt: Csik-Szeredában, 1882-ik évi júl. hó 1-én. Az igazgatóság.

Marosvásárhelyi hírek. E hó 2-án tartotta meg a „dalkör“ 15 éves jubileumát fényes sikerrel. Jelen volt József főherceg is, ki július 1-én érkezett meg. Fogadtatása impozáns ünnepélyességekkel történt. Este fáklyás menettel tisztelték meg. Elsején d. u. a sötortáborban összpontosított tanosztály lövészeti gyakorlatait nézte végig. 2-ikán d. e. tisztelgéseket fogadott, d. u. pedig a „mészárosok rétvén“ rendezett multság megsejmlélésére hajtatott. 3-án volt a nagy gyakorlat, mikor is az estéli vonattal Aradra utazott. — Blaha Lujza asszony vendégszeplése a héten fog megkezdődni. Fogadtatására nagyban készülődnek. — Dr. Antal László tanodai főgondnokot névnapja alkalmából a tanügyi férfiak és a tanuló ifjak tisztelkedéssel lepte meg. — A „Maros Vidék“ megint nyomdát változtatott. Julius 1-étől az ev. ref. főtanoda nyomdájában jelenik meg. — B. Apó Károly, kir. it. táblai elnök, hosszabb külföldi körutra ment. Távollétében Schneider József tanácselnök végzi az elnöki teendőket. — Báró Bornemisza Pál m. tordamegyei birtokos és tornyai Schossberger Ottília kisasszony fényes esküvője hétfőn, jul. 3-án tartatott meg Budapesten, a bájos menyasszony szülői házában. — Bereczki Sándor képviselő állapota folytonosan javul.

Gazdaság és kertészet.

Jó tejfel-választó.

A tejfelező edények, melyek nálunk szeltében használatban vannak, nem felelnek meg jól azon célnak, melyet betölteniök kellene. A tejfel, mint tudjuk, a tejben uszó zsírcseppcskének a tej felületén való összegyűlése által jön létre; a zsírcseppcskének ugyanis, mivel a tej legnagyobb részét alkotó víznél könnyebbek, a nyugalmas állás által is elősegítve, a tej felületére igyekeznek jutni. Minél magasabb tehát azon folyadék réteg, a melyen minden egyes részecskének át kell vándorolnia, míg a felületre ér, annál tökéletlenebb a tejfel külön válása s megfordítva.

A mi tejes bögreinkben, melyekben a tej néha másfél arasznyi magasan is áll, a tejfel teljes kiválására annyi idő kell, hogy a tej egészen megsavanyodik. Ennek elkerülése végett okserűen berendezett tehenészetekben oly edényeket használnak a tejfel kiválasztására, a melyekben a tej tenyérnyínl vastagabb rétegben nem állhat. Ezen edények lehetnek kör alakúak, mikor is egyszerűen tálhoz, vagy ha nagyobbak, igen lapos medencéhez hasonlítanak. Kisebb gazdaságokban, melyekben 2—3 tehenet fejnek, jól mázolt lapos cseréptálakat lehet használni, ha már drágább eszközért pénzt kiadni s e mellett a régi bögrék mellett megmaradni nem akarunk.

A cserép és üvegedények azonban tudvalevőleg igen törékenyek; e mellett az ily egyszerű szerkezetnek hátrányára szol-

gál még az is, hogy a tálakból a tejfelt kánállal kell kiszedegetni, a mi kissé időrabló munka. Legjobbak ezért a négyyszögletes koporsófenék-alaku czinkpléből készített edények; ezek nem törékenyek, e mellett könnyen tisztogathatók és olcsón megszerezhetők.

Ezen hosszukás négyyszögletes koporsófenék-alaku edényekben a tejfel kiszedésének megkönnyítése végett fenekükét egyik oldal felé lejtőre szokták készíteni; a lejtő alján pedig egy dugóval elzárható nyílás van. Ha a tejfel kiválása után a nyílás alá egy edényt teszünk s a dugót kihúzzuk, a tej szépen kifolyik, a tejfel pedig benn marad s könnyen összegyűjthető.

Ezen eszköz czélszerűsége és elnyűhetlensége miatt nagyon megérdemli azt a pár forintot, a melybe készítése kerül; jó reá egy fedőt is csináltatni, hogy a tejbe semmiféle szemét bele ne hullhasson.

A burgonyának szalma alatt tenyésztéséről egy amerikai gazda következőleg ír: A burgonyának szánt területet felszántom, simán beboronálom; ezen puha földre rakom le a gumókat egész felületesen s körülbelől egy lábnyi vastag szalmareteggel fedem be. Az indák a szalmán jól áttörnek s a bogarak és férgek nem tudnak nekik ártani. A mult évben egy kis területtel tettem kísérletet, de a kísérlet oly sikeresnek bizonyult, hogy ezután nagyobb területen fogom ezen jeles művelési rendszert alkalmazni. A gumók a föld felülete és a szalma között fejlődnek, úgy hogy ősszel a szalmának villával felszedése után kevés bajjal fel lehet őket szedni.

Háztartás.

A váltóláz forrásai. A váltólázás megbetegedések gyakorisága sok érdeket ad mindenféle új felfedezésnek, melylyel ezen vérmérgező betegség forrásainak felfedezése lehetséges. Egy veszedelem felnyíró olvad le, ha felismertetik és okát vagy forrását ellenőrizni lehet. Több erőfeszítést tettek azon szervezet felfedezésére, mely ezen bajnak is, mint a többi hasonlóknak, valószínűleg okát képezi. Ezen szervezetet Laveran közelebb felfedezte egy váltólázás beteg vérében. Ezen szervezetek mozgás nélküli, henger alakú, görbe, áttetsző testecsek, melyek néha gömbölképpel bírnak, fonalsák segítségével mozognak. Hasonló lények találhatók az állóvizekben. 192 váltólázás beteg közül 180-nak vérében találta fel Laveran ezen szervezeteket, de más egyének vérében sohasem sikerült azokat felfedeznie. Ezen elődsieket állítólag csak az első láz előtt és alatt lehet találni, s a chinin curával teljesen tönkretenni. Oly vérben, melybe egy csepp kénasavas chininoldat cseppentetett, ezen elődsiek elpusztulnak. L. azt hiszi, hogy azon 12 esetben, melyben ezen lényeket feltalálni nem sikerült, a chinin cura már hatott. Más kutatások mutatták, hogy a vér ezen lények által csak úgy fertőztetik meg, ha előbb beteges lett, kivételek oly helyeken fordulnak elő, a hol ezen csirák által való fertőzés más alakban jelentkezik. A váltóláz okául már régóta felvették a szerves lényeket s felfedezésük valószínűleg czéla vezető óvintézkedésekre fog vezetni. Természetesen leghelyesebb lenne ezen szervezetek eredeti fejlődési helyükön megsemmisíteni.

Magy. kir. államvasutak keleti vonalának

MENETRENDJE.

(Érvényes 1881. évi május 15-től.)

A Predeal—nagyvárad irány:				A Nagyvárad—predeal irány:			
Állomások:				Állomások:			
	Személy vonat 203. sz.	T. v. I. II. III. oszt.	óra és perc		Személy vonat 204. sz.	T. v. I. II. III. oszt.	óra és perc
Bukarestből	Indul	—	—	Budapest	Ind.	7.30	—
Predeal	—	—	—	Nagyvárad (vend.)	Érk.	4.18	262
Tömös	—	—	—	—	Ind.	5.00	6.50
Brassó	Érk.	—	—	Kolozsvár	Érkezik	9.40	4.58
—	Ind.	6.18	7.25	—	Indul	10.14	8.—
Földvár	Ind.	6.52	8.01	Kocsárd, (vend.)	(elágózás) Érk.	12.38	11.43
Apáca	—	7.23	9.33	—	(M.-Vás.) Indul	12.48	12.23
Agostonfalva	—	7.51	1.01	Tövis, (vendéglő)	(elágózás) Érk.	1.47	2.17
Kóhalom	—	—	—	—	(Gy.-Fehv.) Ind.	2.07	3.—
Héjasfalva	—	10.15	4.01	—	—	—	—
Segesvár	(Érk.)	10.32	4.29	Kapus, (Elág. N.-Sze-)	Érk.	3.41	5.44
—	(Ind.)	10.52	5.23	—	(ben felé, (vendgl.)) Ind.	3.51	6.52
Medgyes	Ind.	12.06	8.10	Medgyes	Ind.	4.11	7.42
Kapus	(Elágózás) N.-Sze- (Érk.)	12.24	8.38	Segesvár (vendéglő)	Érkezik	5.22	9.49
—	(ben felé) (Ind.)	12.30	9.50	—	Indul	5.32	10.33
Tövis	(Elágózás) Gy.-Fehér- (Érk.)	2.06	12.49	Héjasfalva	—	5.50	11.15
—	(vár felé) (Ind.)	2.24	2.18	Kóhalom	—	—	—
Kocsárd	(Elágózás) M.-Vásár- (Érk.)	3.24	4.09	Agostonfalva	—	8.18	3.53
—	(hely felé) Indul	3.34	4.50	Apáca	—	8.51	4.41
Kolozsvár vendéglő	Érk.	5.59	8.47	Földvár	—	9.23	5.37
—	Indul	6.28	8.20	Brassó (vendéglő)	Érkezik	10.02	6.48
Nagyvárad vendéglő	Érk.	11.04	6.52	—	Indul	—	—
—	Indul	11.24	—	Tömös	—	—	—
Budapest	Érkezik	8.21	—	Predeal	—	—	—
				Bukarest	Érkezik	—	—

A vastagabb keretbe nyomtatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig számított éjjeli időt jelentik.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és érték-tőzsdén.

Julius 11-én.

Magyar aranyjárdék	119.75
Magyar vasúti kölesön	134.75
M. keleti vasúti államköt. I. kibocs.	91.50
M. keleti vasúti államköt. II. kibocs.	110.75
M. keleti vasúti államköt. évi 1876	95.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.25
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	97.25
Temes-bánati földteherment. kötvény	97.—
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	97.—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	98.25
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	97.25
Magyar nyereséj-sorsjegy kölesön	119.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	110.75
Osztrák járadék papirban	77.25
Osztrák járadék ezüstben	77.75
Osztrák járadék aranyban	95.75
1860. államsorsjegyek	131.—
Osztrák-magyar bankrészvény	823.—
Magyar hitelbank-részvény	321.—
Osztrák hitelintézet-részvény	324.80
Cs. és kir. arany	5.67
20 frankos arany	9.57
Német birodalmi márka	58.85
London (2 havi váltókért)	120.40
Magyar papírjárdék	86.85

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre, Dr. Kádbéő Ferencz, Ifj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos: Szabó Albert.

170.—1882. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó a polg. tk. rdt. 403. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyergyó-szt.-miklósi kir. járásbíró 999.—1882. számú végzése által békási lakos Moldován Nikoláj Pável ellen kolozsvári Grf Lázár Miklós felperesnek részére 256 frt követelés végett elrendelt kielégítési végrehajtás folytán bíróság lefoglalt s 560 frtra becsült tíz árab jármás ökr- és 1 lóból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók, minek a helyszínén, vagyis a békási község házában leendő eszközzésére határidőül **1882. é. jul. hó 29-ik napján** d. e. 9 órája kitűztetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghívattak, hogy az érdeklött ingóságok emez árverésen, a polg. tk. rdt. 406. §-a szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Gy.-Szt.-Miklóson, 1882. évi július hó 8-ik napján.

Csergő Ferencz,

kiküldött bírósági végrehajtó.

1—1

Piaczi árak

	Kézdí-Vásárhely július 6.		Csik-Szereda július 5.		Sz. Udvarhely június 2.		Gy.-Sz.-Miklós július 8.	
	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.
Buza) tiszta	9	—	10	—	9	80	9	80
—) elegy	7	20	—	—	—	—	—	—
Rozs) tiszta	6	—	5	75	6	—	6	50
—) elegy	5	—	—	—	4	80	—	—
Arpa) tiszta	3	40	5	—	5	50	6	—
—) elegy	6	—	—	—	—	—	—	—
Zab	3	40	3	75	3	50	3	—
Törökbuza	6	—	6	40	6	40	6	80
Kása) köles	10	—	12	—	—	—	8	50
—) árpa	7	—	—	—	—	—	—	—
Borsó	12	—	—	—	—	—	—	—
Lencse	6	—	7	20	5	—	6	—
Fuszulyka	—	—	—	—	—	—	—	—
Lenmag	—	—	—	—	—	—	—	—
Kendermag	—	—	—	—	—	—	—	—
Bükköny	—	—	—	—	5	—	—	—
Pityóka	2	50	—	—	3	50	2	40
Marhahus	—	40	—	36	—	40	—	40
Disznóhus	—	44	—	44	—	48	—	48
Juh-hus	—	28	—	24	—	—	—	30
Szalona	—	75	—	80	—	72	—	70
Fagygyu	—	32	—	40	—	36	—	40
Malacz	1	—	2	80	—	90	—	90
Lud	—	70	—	—	1	—	1	—
Réce	—	40	—	—	—	80	—	60
Bárány) feje	—	—	—	—	—	—	1	70
—) fekete	—	—	—	—	3	—	2	30
Egy pár csirke	—	60	—	60	—	—	—	45
10 tojás	—	20	—	15	—	13	—	13

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdí-Vásárhelyt.